

וְהַבָּל בָּא בְּדִין (אבל). כמו שראהו דן - בך נדונן. משום שאיוב מזכיר כי העצה של פרעה היה, וכישען פרעה על ישראל, רצה להרג אותם. אמר לו, לא, אלא קח מהם ושלח על גופם בעבודה קשה, ואל תחרג אותם. אמר לו הקדוש ברוך הוא, כייך, באותך דין מפשחה תהיה נדונן. מה כתוב? (איוב) ואולם שהלח נא יך וגע אל עצמו ואל בשרו וגוע. ומה שראה דן - בך נדונן. ואך על גב שככל השאר

היה נראה מה קדוש ברוך הוא. בא וראה מה כתוב, אף את נפשו שמר. ונתנה לו רשות לשלט על הבשור, משום הטעוד שפטותך (בראשית י) קץ כל בשר בא לפניהם, ופרשותה, בא לפנינו ודי. וזה קץ כל בשר, ולא רוח. ונאמר שהוא קץ שבאה מצד החשך, כמו שנאמר (איוב כח) קץ שם לחשך ולכל תכלית הואה חוקר. ולכל בשר, משום שיש קץ אחר, ונראה קץ הימין, וזה קץ אחר מצד השמאלי שהוא חשך, ולכן נתנה לו רשות בעצמו ובשרו. וסתמי בו לבלווע. אם כן, לא בדין היה, אלא במאמר אותו מקטרג שהסתית אותו והסתה אותו, אלא הפל היה בדין. וכך אמר לו אלהו, (שם ל) כי פעל אדם ישלם לו וכאן איש ימציאנו. וכך היה כמו שנאמר, כמו שהוא גוזר - כן נגור עליו.

זה שאמר וסתמי בו לבלווע חכם. וסתמי בו לבלווע לא כתוב, אלא וסתמי בו, בו עומד בראתו, שהוא חשב שהרי טסיתני, כמו שאמר ועל עצת רשותים הופעת. אמר איוב התפעתי על דבריו אותו מקטרג במו זה (תהלים עח) ויפתוחו בפיהם

יעצת רשותים הופעת. אמר איוב אתפתות על מיטר דתתוא מקטרג (תהלים ע"ה) בידינא אתה. (ס"א לנבי) כמה דאייה דן, וכי אתה. בגין דאיוב מקריב עיטה דפרעה הוה, וכך פרעעה עלייהו דישראל, בעא לקטלא לון. אמר לייה לא, אלא טול ממוניהן ושלוט על גופיהן, בפה להן קשייא, ולא תקוטל לון. אמר לייה קדשא בריך הוה, כייך, בהיה דינא ממוש, תהא דאין, מה כתיב, (איוב ב) אולם שהלח נא יך וגע אל עצמו ואל בשרו וגוע. כמה דאייה דין, ביה אתה. ואך על גב שככל שאר הוה

דחיל לקודשא בריך הוה.

הא חי, מה כתיב, אף את נפשו שמור. ואותה היב ליה רשי, למשלט עלبشر, בגין רזא דכתיב, (בראשית ו) קץ כל בשר בא לפנינו ודי, וזה אייה קץ כל בשר, ולא רוחה. ואיתמר, דאייה קץ דאתמי מסתרא דחשך, כמה דאת אמר, (איוב כח) קץ שם לחשך ולכל תכלית הואה חוקר. ולכלبشر, בגין דאית קץ אחר, ואקרי (דניאל י"ב) קץ הימין, וזה אייה קץ אחר, מסתרא דשמאלא, דאייה חשך. ועל דא אתה היב ליה רשו בעצמו ובשרו.

וסתמי בו לבלווע. אי הבי, לאו בידינא הוה, אלא במימר ההוא מקטרגא, דאסית ליה, ואסטי ליה. אלא, פלא בידינא הוה, והבי אמר לו אליהו, (איוב לד) כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו. והבי הוה כמה דאת אמר, כמה דאייה גוזר, הבי אתגוז עלייה.

והאי דאמר וסתמי בו לבלווע חכם, וסתמי בו, ביה לבלווע לא כתיב, אלא וסתמי בו, ביה קיימא בדעתיה, דאייה חשיב דהא טסיתני, כמה דאת אמר (איוב י) רעל עצת רשותים הופעת. אמר איוב אתפתות על מיטר דתתוא מקטרג (תהלים ע"ה)